

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет іноземних мов

Кафедра германської і слов'янської філології та зарубіжної літератури

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: **Прикметники на позначення основних кольорів у сучасній
англійській мові: синтагматичні та парадигматичні зв'язки**

Студентки 2 курсу групи МФ3
Галузі знань Філологія (англ., нім)

Спеціальності 035 Філологія (Мова і література)
(англійська, німецька)
Луценко Алли Анатоліївни

Використання чужих ідей,
результатів і текстів мають
посилання на відповідне джерело

Науковий керівник Сольська Т. М
кандидат філологічних наук,
старший викладач.

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Члени комісії _____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2018 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Аналіз позначень кольору в лінгвістиці	5
1.1. Виокремлення проблеми кольору та його позначень	5
1.1.1. Природнича концепція кольору.....	5
1.1.2. Колірна термінологія у лінгвістичних дослідженнях.....	8
1.1.3. Еволюційна теорія основних термінів кольору Б.Берліна - П.Кея-	9
1.1.4. Філологічні дослідження у сфері кольороназв.....	23
1.2. Семантична структура слова	29
1.2.1 Семантична структура позначення кольору.....	30
1.2.2. Лексичні угруповання та критерії їх розмежування.....	33
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	38
РОЗДІЛ 2 Синтагматичні та парадигматичні зв'язки прикметників	
позначення основних кольорів у сучасній англійській мові	39
2.1 Інвентаризація семантичного поля кольороназв	39
2.1.1. Процедура інвентаризації відтінкових КП.....	40
2.1.2. Виокремлення лексико-семантичних мікрополів.....	42
2.2. Кількісні параметри та частотні характеристики кольороназв	47
2.3. Синтагматичні зв'язки прикметників на позначення основних кольорів	50
2.3.1. Лексична сполучуваність ОКП (“ОКП + іменник”).....	52
2.3.2. Семантична сполучуваність ОКП “клас / підклас + ОКП”.....	59
2.3.3. Синтаксична сполучуваність ОКП.....	67
2.4. Парадигматичні відношення між кольороназвами	69
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	77
ВИСНОВКИ	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	82
ДОДАТКИ	90

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Active Study Dictionary of English. – Лонгман Груп Лимитед, Харлоу. – М.: Русский язык, 1988. – 710 с.
2. Corbett G.G., Morgan G. Colour Terms in Russian: Reflections of Typological Constraints in a Single Language / G.G. Corbett, G. Morgan // Journal of Linguistics. – 1988. – №24. – P. 31-64.
3. Davies I.L.R., Corbett G.G. A Practical Field Method for Identifying Probable Basic Colour Terms / I.L.R. Davies, G.G. Corbett. //Languages of the World. – 1995.– №9(1). – P. 25-36.
4. Davies I.L.R., Corbett G.G. A Statistical Approach to Determining Basic Color Terms: An Account of Xhosa / I.L.R. Davies, G.G. Corbett //Journal of Linguistic Anthropology. – American Antropological Association. – 1994. – №4(2). – P. 175-193.
5. Davies I.L.R., Corbett G.G. Across Cultural Study of Colour Grouping: Tests of the Perceptual-Physiology Account of Color Universals/ I.L.R. Davies, G.G. Corbett. //Ethos. – American Antropological Association. – 1998. – №26(3). – P. 338-360.
6. Davies I.L.R., Corbett G.G., McGurk H., MacDermid C. A Developmental Study of the Acquisition of Russian Color Terms / I.L.R Davies., G.G., H. Corbett, McGurk C. A. MacDermid // Journal of Child Language. – Cambridge University Press. – 1998. – №25. – P. 395-417.
7. Davies I.L.R., Laws G., Andrews C. Linguistic Structure and Non-Linguistic Cognition: English and Russian Blues Compared / I.L.R. Davies., G. Laws, C. Andrews // Language and Cognitive Processes. – Lawrence Erlbaum Associates Limited. – 1995. – №10(1). – P. 59-94.
8. Fitzgerald F.S. Tender Is the Night. / F.S. Fitzgerald – К.: Дніпро, 1983. – 385 с.
9. Fitzgerald Scott F. The Great Gatsby / F. Scott Fitzgerald. – N: Scribner, 2004. – 180 p.
10. Kay P. Color / P. Kay // Journal of Linguistic Anthropology. – 2000. – №9 – P. 29-32.

11. Kay P., Maffi L. Color Appearance and the Emergence and Evolution of Basic Color Lexicons / P. Kay, L. Maffi. // *American Anthropologist*. – 1999. – №101. – P. 1-18.
12. Kay P., McDaniel C.K. The Linguistic Significance of the Meanings of Basic Color Terms / P. Kay, C.K. McDaniel // *Language*. – 1978. – V.54. – №3. – P. 610-646.
13. Leech G. *Semantics*. / G. Leech. – Harmondsworth: Penguin Books, 1974. – 384 p.
14. Lehrer A. *Semantic Fields and Lexical Structure*. / A. Lehrer – Amsterdam: North Holland Publishing Company, London: North Holland Publishing Company, Ltd., 1974. – 225 p.
15. Lenneberg E., Roberts J. *The Language of Experience: A Study in Methodology* / E. Lenneberg, J. Roberts // *Indiana University Publications in Anthropology and Linguistics, Memoir 13, Supplement to the International Journal of American Linguistics*. – Baltimore: Waverly Press, 1956. – 22.2. – P. 1-18.
16. *Longman Dictionary of Contemporary English. Special Edition: in 2 vols.* – Moscow: Longman, 1992. – Vols 1, 2. – 1229 p.
17. *Longman Dictionary of Contemporary English. Third Edition.* – Longman Dictionaries, 1995. – 1668 p.
18. Lucy J., Shweder R. Worf and His Critics: Linguistic and Nonlinguistic Influences on Color Memory / J. Lucy, R. Shweder // *American Anthropologist*. – 1979. – №81. – P. 581-615.
19. Lyons J. *Introduction to Theoretical Linguistics*. / J. Lyons – Cambridge: Univ. Press, 1968. – 519 p.
20. MacLaury R.E. Color-category Evolution and Shuswap Yellow-with-Green / R.E. MacLaury // *American Anthropologist*. – 1987. – №89. – P. 107-124.
21. MacLaury R.E. Exotic Color Categories: Linguistic Relativity to What Extent? / R.E. MacLaury // *Linguistic Anthropology*. – 1991. – №1. – P. 26-51.
22. MacLaury R.E. From Brightness to Hue. An Explanatory Model of Color-Category Evolution / R.E. MacLaury. // *Current Anthropology*. – 1992. – V.33. – №2. – P.137-186.

23. MacLaury R.E. Social and Cognitive Motivations of Change: Measuring Variability in Color Semantics / R.E. MacLaury // *Language*. – 1991. – Vol. 67. – №1. – P. 34-62.
24. McManus I.C. Basic Colour Terms in Literature / I.C. McManus // *Language and Speech*. – 1983. – Vol. 26. – Part 3. – P. 247-252.
25. McNeill D. Psycholinguistics. A New Approach. / D. McNeill – New York: Harper & Row, Publishers. – 1973. – P. 173-209.
26. McNeill M.B. Colour and Colour Terminology / M.B. McNeill // *Journal of Linguistics*. – 1972. – Vol. 8. – №1. – P. 21-33.
27. Merriam Webster's Collegiate Dictionary [*Електронний ресурс*] (<http://www.m-w.com>).
28. Moss A.E. Basic Colour Terms: Problems and Hypotheses / A.E. Moss // *Lingua*. – 1989. – №78. – P.313-320.
29. Ogouï A. Bedeutungstheorien und Polysemie: Probleme der Definition // *Науковий вісник Чернівецького ун-ту. Германська філологія: Зб. наук. праць*. – Чернівці: ЧДУ, 1997. – Вип. 12. – С. 26-30.
30. Oxford Student's Dictionary of Current English / A.S. Hornby, Christina Ruse. – Moscow: Prosveshchenie Publishers; Oxford: Oxford University Press, 1983. – 769 p.
31. Palmer F.R. Descriptive and Comparative Linguistics. / F.R. Palmer – London: Faber & Faber, 1978. – 431 p.
32. Palmer F.R. Semantics. / F.R. Palmer – Cambridge: Cambridge University Press, 1976. – 164 p.
33. Priestly T.M.S. On Basic Colour Terms in Early Slavic and Ukrainian / T.M.S. Priestly // *Studies in Ukrainian Linguistics in Honour of George Y. Shevelov*/Ed. by Jacob P. Hursky. *The Annals of the Ukrainian of Arts and Sciences in the U.S.* – 1981-1983. – Vol. 15. – №39-40. – P. 243-251.
34. Rosch E H. Probabilities, Sampling, and Ethnographic Method: The Case of Dani Colour Names / E H. Rosch // *Man*: 1972. – №7. – P. 448-466.
35. Rosch E. H. "Focal" Color Areas and the Development of Color Names / E. H. Rosch // *Developmental Psychology*. – 1971. – №4. – P.447-455.

36. Saunders B., Van Brakel J. Are There Nontrivial Constraints on Colour Categorization? / B. Saunders, J. Van Brakel // Behavioral and Brain Sciences. – 1997. – №20. – P. 167-228.
37. Saunders B., Van Brakel J. Re-Evaluating Basic Color Terms / B. Saunders, J. Van Brakel // Cultural Dynamics. – 1988. – №1. – P. 359-378.
38. The American Heritage® College Dictionary. Third Edition. – Boston, New York: Houghton Mifflin Company, 1997. – 1630 p.
39. The American Heritage® Dictionary of the English Language, Fourth Edition. [Электронный ресурс] – Boston, New York: Houghton Mifflin Company, 2000. – (<http://www.dictionary.com>.)
40. Webster's New World College Dictionary / Michael Agnes, Editor in Chief – 4th Edition, MacMillan, USA, 1999. – 1716 p.
41. Wierzbicka A. Semantics. Primes and Universals. / A. Wierzbicka. – Oxford; New York: Oxford University Press, 1996. – 500 p.
42. Wierzbicka A. Universal semantic Primitives as a Basis for Lexical Semantics / A. Wierzbicka // Folia Linguistica. – XXIX/1-2 (C). – Berlin: Mouton de Gruyter. – 1995. – P. 149-169.
43. Wilde Oscar. The Picture of Dorian Gray. / O. Wilde – Kiev: Dnipro Publishers, 1978. – 231 p.
44. Woodworth R.S. The Puzzle of Color Vocabularies / R.S. Woodworth // The Psychological Bulletin. – 1910. – №7, 10. – P. 325-334.
45. Wyler S. Colour and Language / S. Wyler // Colour Terms in English. – Tübingen: Gunter Narr Verlag, 1992. – 203 p.
46. Алимпиева Р.В. Семантическая структура слова белый / Р.В Алимпиева // Вопросы семантики: Сб. науч. тр., Ленингр. ун-т. – Вып. 2. – Л.: ЛГУ, 1976. – С. 13-27.
47. Арнольд И.В. Семантическая структура слова в современном английском языке и методика её исследования: На материале имени существительного. / И.В Арнольд. – Ленинград: Изд-во ЛГПИ им. А.И. Герцена, 1966. – Т. 295. – С. 3-91.

48. Архелюк В.В. Компонентний аналіз прикметників розміру / В.В Архелюк // Науковий вісник Чернівецького ун-ту. Германська філологія: Зб. наук. праць. – Чернівці: Рута. – 2000. – Вип. 71. – С. 45-53.
49. Бабенко М.Ю. Англійські прикметники волевиявлення (парадигматичний та синтагматичний аспекти) / М.Ю. Бабенко. – Харків, 2004. – 20 с.
50. Беляевская Е.Г. Семантика слова. / Е.Г. Беляевская. – М.: Высшая школа, 1987. – 127 с.
51. Бойко Г.І. Прикметники на позначення кольору в повісті І.С. Нечуя-Левицького “Микола Джеря” / Г.І. Бойко. // Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”: Зб. наук. праць. – Львів, 2002. – Вип. 465. – С. 73-79.
52. Вавилов С.И. Глаз и солнце (О свете, Солнце и зрении). / С.И Вавилов. – М.: Наука, 1976. – 126 с.
53. Венкель Т.В. Дослідження семантичної сполучуваності прикметників кольору в англійській мові. / Т.В Венкель // Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія: Зб. наук. праць. – Чернівці: Рута, 2002. – Вип. 135. – С. 53-63.
54. Венкель Т.В. Інвентаризація семантичного поля позначень кольору англійської мови / Т.В. Венкель // Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія: Зб. наук. праць. – Чернівці: Рута, 2004. – Вип. 188-189. – С. 100-110.
55. Венкель Т.В. Кількісні параметри сполучуваності прикметників кольору з іменниками в англійській мові. / Т.В Венкель. // Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія: Зб. наук. праць. – Чернівці: Рута, 2003. – Вип. 155. – С. 31-42.
56. Венкель Т.В. Особливості асоціативної номінації колірною простору в українській та англійській мовах / Т.В Венкель // Наук. записки Кіровоградського держ. пед. ун-ту. – Кіровоград, 2000. – С. 51-56.
57. Венкель Т.В. Парадигматичні відношення між кольороназвами сучасної англійської мови / Т.В Венкель. // Збірник наук. праць Київського нац. університету ім. Тараса Шевченка: Мовні і концептуальні картини світу. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2004. – Вип. 11: Книга 1. – С. 85-90.

58. Венкель Т.В. Про номінацію “синьої” ділянки кольорового спектра в українській, російській та англійській мовах / Т.В Венкель. // Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія: Зб. наук. праць. – Чернівці: Рута, 2000. – Вип. 71. – С. 75-79.
59. Венкель Т.В., Кушнерик В.І. Функціонування лексичних одиниць зі значенням “чорний” в англійській та німецькій мовах / Т.В Венкель., В.І. Кушнерик // Проблеми зіставної семантики: Збірник наук. статей за доповідями міжнародної наукової конференції “Проблеми зіставної семантики”. – К.: КНЛУ, 2001. – Вип. 5. – С. 82-85.
60. Венкель Т.В., Кушнерик В.І. Функціонування основних позначень кольору та їх похідних в англійській та німецькій мовах / Т.В Венкель., В.І. Кушнерик // Матеріали міжнародної конференції “Німецька мова і світ”. – Дрогобич, 2000. – С. 41-46.
61. Гольдберг В.Г. Контрастивный анализ лексико-семантических групп (на материале английского, русского и немецкого языков) Уч. Пособие. / В.Г Гольдберг. – Тамбов: Тамбов. гос. пед. ин-т, 1988. – 56 с.
62. Григорук С.С. Колористическая лексика в моделировании поэтической картины мира А.С. Пушкина / С.С Григорук // Вісник Львівського ун-ту. Серія Філологія. – 2000. – Вип. 28. – С. 237-243.
63. Дем’яненко Н.В. Дослідження семантичної структури лексико-фразеологічного поля ментальної характеристики у польській мові / Н.В. Дем’яненко // Збірник наук. праць Київського нац. університету ім. Тараса Шевченка: Мовні і концептуальні картини світу. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2004. – Вип. 11: Книга 1. – С. 117-120.
64. Деменчук О. В. Колоративна композита в англійській мові: когнітивно-ономасіологічний аспект / О. В Деменчук. – К., 2003. – 19 с.
65. Джурюк О.Г. Частотні характеристики ЛСГ іменників зі значенням “будівля” (за даними словникових дефініцій) / О.Г Джурюк // Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія: Зб. наук. праць. – Чернівці: Рута, 2004. – Вип. 188-189. – С. 110-115.

66. Зацний Ю.А., Пахомова Т.О. Мова і суспільство: Збагачення словникового складу сучасної англійської мови. / Ю.А. Зацний., Т.О. Пахомова. – Запоріжжя: Запорізький держ. ун-т, 2001. – 243 с.
67. Кантемір С.О. До проблеми дефініції “позначення кольору” в німецькій мові / С.О. Кантемір // Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія: Зб. наук. праць. – Чернівці: Рута, 2000. – Вип. 71. – С. 71-75.
68. Кантемір С.О. Дослідження семантичної сполучуваності прикметників кольору в сучасній німецькій мові / С.О. Кантемір // Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія: Зб. наук. праць. – Чернівці: Рута, 2001. – Вип. 115. – С. 15-26.
69. Кантемір С.О. Застосування статистичних методів до вивчення взаємовідношень між елементами мови / С.О. Кантемір // Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія: Зб. наук. праць. – Чернівці: Рута, 2004. – Вип. 188-189. – С. 79-85.
70. Кантемір С.О. Критерії термінологічного визначення “позначення кольору” в німецькій мові / С.О. Кантемір. – Харків: Константа, 2000. – С. 110-111.
71. Кантемір С.О. Синтагматичні та парадигматичні властивості прикметників кольору в німецькій мові / С.О. Кантемір. – Одеса, 2003. – 19 с.
72. Кантемір С.О. Теорія поля та вивчення позначень кольору в німецькій мові / С.О. Кантемір // Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія: Зб. наук. праць. – Чернівці: Рута, 2002. – Вип. 135. – С. 129-136.
73. Ковальська І.В. Відтворення гри слів з компонентом кольору в художньому перекладі (на матеріалі української та англійської мов) / І.В. Ковальська // Наукова спадщина професора Ю.О. Жлуктенка та сучасне мовознавство. – К.: Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2000. – С. 136-140.
74. Козак Т.Б. Лексико-семантична група слів, які позначають колір у німецькій мові. / Т.Б. Козак. – Одеса, 2002. – 19 с.
75. Корнилов О.А. Языковые картины мира как производные национальных менталитетов. / О.А. Корнилов. – М.: ЧеРо, 2003. – 348 с.
76. Левицкий В.В. Квантитативные методы в лингвистике. / В.В. Левицкий. – Черновцы: Рута, 2004. – 190 с.

- 77.Малік Т.Г. Дослідження парадигматичних відношень між підкласами прикметників, що позначають зовнішність людини у сучасній англійській мові / Т.Г. Малік. – Чернівці: Рута, 2000. – Вип. 84. – С. 63-69.
- 78.Малік Т.Г. Особливості вживання прикметників в авторському стилі (на матеріалі англійських прикметників, що позначають зовнішність людини) / Т.Г Малік. – Чернівці: Рута, 2000. – Вип. 98. – С. 141-147.
- 79.Мартінек С.В. Концептуалізація білого та чорного кольорів (за результатами асоціативного експерименту) / С.В Мартінек // Мовні і концептуальні картини світу: Зб. наук. праць. – К.: Логос, 2002. – Вип. 7. – С. 338-347.
- 80.Пэдхем Ч., Сондерс Дж. Восприятие света и цвета./ Ч., Пэдхем, Дж Сондерс. – М.: Мир, 1978. – 255 с.
- 81.Рахилина Е.В. Когнитивный анализ предметных имён: семантика и сочетаемость. / Е.В. Рахилина– М.: Русские словари, 2000. – 416 с.
- 82.Урысон Е.В. Проблемы исследования языковой картины мира. Аналогия в семантике / Е.В. Урысон. – М.: Языки славянской культуры, 2003. – 224 с. – (Studia philologica).